

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 12. decembra 1935.

Štev. 129.

Kaj bo z našim lesom?

Za soboto je sklicala Osrednja sekcija lesnih trgovcev v Maribor sestanek vseh lesnih producentov, trgovcev in industrialcev, da se pogovore, kako odvrniti katastrofo, ki grozi zaradi izvajanja sankcij proti Italiji vsemu našemu lesnemu gospodarstvu. A ne samo direktno prizadeti lesni krogi, temveč vsa Slovenija bi morala solidarno nastopiti v korist našega lesnega gospodarstva, ker je blagostanje Slovenije odvisno od tega, kako se prodaja njen les, ki je eno glavnih njenih naravnih bogastev. Treba se je samo zavediti, da je v dobrih konjunkturah časih dobila Slovenija za les tudi nad 250 milijonov Din, pa se takoj jasno vidi, da je od lesnega izvoza blagostanje Slovenije direktno odvisno.

Naravnost obupne pa bi bile tudi socialne posledice, če bi prenehal naš lesni izvoz. Nad 140.000 kmetijskih gospodarstev ima gozd, nad 140.000 naših kmetij je navezano na dohodek od lesa, nad 140.000 kmetij pride ob svoj dohodek, če preneha lesni izvoz. Še težje pa bi bili prizadeti vsi oni številni delavci in nameščenci, ki so zaposleni v lesnem gospodarstvu, če bi se popolnoma ustavil lesni izvoz. V tem primeru ne bi preostalo lesnim producentom in trgovcem nič drugega kakor da ustavijo svoje obrate. V tistem hipu bi se ustavilo 2061 manjših in 243 velikih žag. Ustavili bi se pa tudi vsi veliki dovozi lesa v žage in na kolodvare, da bi bili tisoči voznikov brez posla. Tudi splavi ne bi več vozili po Savi, Dreti, Savinji in Dravi. Računajo, da bi bilo z ustavitvijo lesnih obratov ob zaslužek do 60.000 ljudi. Čeli okraj bi bili brez zaslužka, kar bi nujno vplivalo tudi na vse druge poklice in stanove. Ustavila bi se trgovina, obrtnik bi bil brez naročil in končno bi tudi industrija spoznala zle posledice mrtvila na lesnem trgu.

Nova splošna kriza bi nastala, ki bi bila tem težja, ker bi zadela od krize izžrpano gospodarstvo. Zato ni pretirano, če reče le, da je ves razvoj našega gospodarstva odvisen od tega, kako obvarujemo naš lesni trg pred posledicami sankcij.

Kaj je treba storiti v ta namen, je bilo povedano že večkrat in še pred kratkim smo navedli, kako bi bilo mogoče priboriti našemu lesu dostop na angleški trg. Seveda pa ni nikomur pomagano, če se samo predlagajo ukrepi, temveč ti ukrepi se morajo začeti tudi izvajati. Konec mora že biti enkrat tiste malomarne navade, da se s sprejetjem resolucij neha tudi vse. Sprejetjem resolucij se mora delo šele začeti, kajti resolucije se morajo začeti izvajati. In zato je potrebno, da vsa Slovenija v popolni solidarnosti podpre zahteve, ki jih bodo izrekli naši lesni interesi na svojem sobolnem sestanku v Mariboru. Ta moralna pomoč, ki jo mora nuditi Slovenija za svoj obstoj boreči se lesni produkciji in trgovini, naj že končno doseže, da bodo odločilni krogi priskočili našemu lesnemu gospodarstvu s konkretnimi ukrepi na pomoč. Da bodo znižali prevoznino za les, da bodo uvedli premije za izvoz lesa, da bodo omogočili organizacijo lesnega izvoza, da bodo nastopili proti onim, ki kvarijo cene, da bodo dali težko zadetim lesnim trgovcem tudi davčne olajšave, da bodo omogočili lesnemu eksporterju prosto razpolaganje z devizami, da se bodo ustvarile potrebne redne morske zveze z levantskimi in drugimi pristanišči, ki so važna za naš lesni izvoz, itd.

Skratka, vse, kar je sploh mogoče napraviti v korist našega lesnega gospodarstva, je treba napraviti in vsa slovenska javnost mora gledati na to, da se to tudi izvede ali pa nas bo zadel gospodarski polom, da se bodo zamajali temelji vsega našega gospodarstva. Ni danes vprašanja,

ki bi bilo za Slovenijo važnejše, kakor je vprašanje našega lesa. Daleč za tem vprašanjem zaostajajo prav vsa druga vprašanja, zlasti pa ona naša specialna politična

Načela moderne državne uprave

Harmonično sodelovanje z gospodarskimi krogi — Pravna varnost in jasnost zakonov

Novi češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža je v svojem nastopnem ekspezeju podal obsežen, globoko preudaren in jasno preciziran politični in gospodarski program svoje vlade, ki je v vsej češkoslovaški javnosti doživel splošno odobravanje, a tudi izven mej Češkoslovaške veliko priznanje. Zlasti bo seveda zanimal našo javnost gospodarski program, kakor ga je podal novi češkoslovaški premier. Zanimati pa mora našo gospodarsko javnost ta program tem bolj, ker pri nas vse gospodarstvo hira in trpi v prvi vrsti zaradi upravnih napak, ki se množe kar neprestano. V čem so te napake in kako se morejo odpraviti, o tem govori govor dr. Hodže zgovorno.

Najprej je min. predsednik dr. Hodža podal sliko o trgovsko-političnih odnošjih Češkoslovaške z drugimi državami in pri tem poudaril, da se morajo zlasti še zboljšati trg. odnošaji med državami Male antante. Nato je govoril o potrebi načrtnega gospodarstva, ki pa ne sme škodovati zasebni iniciativi. Doseči je treba sintezo med načrtnim gospodarstvom in iniciativno posameznikov. Opozoril je nadalje, da po vsem svetu napreduje misel o sindikalizaciji industrije, ki ima zlasti to prednost, da preprečuje divjo in škodljivo konkurenco ter zniževanje delavskih mezd.

Nato je nadaljeval:

V stremljenju, da reši pereča gospodarska vprašanja s sodelovanjem prebivalstva, se je vlada odločila, da reaktivira posebno posvetovalna telesa za gospodarska vprašanja. Ta kolegij, v katerem bodo delodajalci in delojemalci paritetno zastopani in h kateremu bodo pritegnjeni strokovnjaki, bo imel v bodoče velik vpliv na reševanje gospodarskih vprašanj. Med drugim bo naloga tega kolegija, da predloži smiselne, konkretne in izvedljive predloge za reforme finančne uprave.

V finančnem ministertvu se ustanovi posebna komisija, katere naloga bo, da proučuje pritožbe industrijskih organizacij in gospodarskega sosveta proti postopanju finančne uprave. Predsednik te komisije bo finančni minister. Najodličnejša naloga komisije bo, da spravi v sklad potrebe prebivalstva z onimi finančne uprave.

Pri novi ureditvi stabilizacijskih bilanc in posebne pridobnine se bo na to oziralo, da se omogoči industriji čim večja investicijska delavnost. To je v interesu vse celote, ker je treba, da more industrija konkurirati s tujino. V letih krize se je v tem pogledu zelo mnogo zanemarilo.

Da se vrne vera ljudstva v zakonitost

Ministrski predsednik dr. Hodža je nato prešel na svoje načrte glede zboljšanja pravnega reda ter med drugim dejal:

»Spoštovanje in zaupanje prebivalstva v pravni red treba utrditi in povečati in v ta namen treba zboljšati splošne pravne predpise, pa naj gre za zakone ali uredbe, in sicer tako glede njih popolne skladnosti z ustavnimi in drugimi zakonskimi določili, ko tudi glede njih tehnične popolnosti. Čisto izključena mora biti možnost, da bi državni organi različno tolmačili ta določila, ker je v tem pogoj pravne varnosti. Uporabljanje splošnih zakonskih določil se mora strogo ravnati po stalni judikaturi najvišje in upravnega sodišča (kar je pri nas še vedno nedosegljivo, op. ured.). Vlada si bo prizadevala, da doseže med to judikaturino in prakso popolno soglasje.

Zato nameravam ustanoviti posebno pravni svet, ki bo sestavljen iz najodličnejših juristov, in ki bo posebno posvetovalni organ ministrskega predsednika, ki naj pomaga, da se ta cilj doseže.

vprašanja. Zato pa temu vprašanju tudi prvo in največjo pozornost, da rešimo slovensko gospodarstvo, da ohranijo deset-tisoči naših ljudi svoj kruh in zaslužek.

Glavna naloga tega sveta bo, da pripomore k nedvoumnemu in enotnemu tolmačenju vseh pravnih norm in da opozori ministrskega predsednika na vsako protustavno in nezakonito postopanje državnih organov ter da predlaga potrebne ukrepe za remediuro.

Vlada se zaveda, da se pravna varnost izpodkopava z zakoni, katerim se daje veljavnost za nazaj, kajti takšni zakoni nalogajo državljanom dolžnosti že za dobo, ko še niso bili ti zakoni niti objavljeni. Naše prizadevanje bo, da se v bodoče kaj takšnega ne ponovi. (Še letos smo dobili posebni davčni dodatek na skupni promet, ki velja za nazaj od 1. avgusta dalje. Op. ured.)

Končno je ministrski predsednik dr. Hodža obljubil, da bo pridobljene pravice spoštoval, razen seveda, če bi javni interesi zahtevali drugače. (Pri nas pa se s privilegiji kar neprestano rušijo pridobljene pravice državljanov. Op. ured.)

Še mnogo bolj ko na Češkoslovaškem, ki je v upravnem oziru neprimerno bolj urejena ko naša država, bi morala ta načela veljati pri nas. Pravna negotovost postaja pri nas vsak dan večja in kmalu bodo bele vrane oni davkoplačevalci, ki bodo vsaj približno vedeli, kaj vse je njih davč-

na dolžnost. Na Angleškem, kjer imajo najmanj zakonov, je davčna morala priznana najvišja, pri nas pa nepregledna vrsta vedno novih predpisov onemogoča vsako davčno moralo, pa naj bi davkoplačevalci tudi hoteli, da se ta ohrani.

A kaj naj rečemo o tem, kako se pri nas dosledno omalovažujejo zahteve gospodarskih krogov in kako jih hoče upoštevati češkoslovaška vlada! Naj predlože gospodarske organizacije še tako utemeljene in še tako sijajno izdelane predloge, kljub temu ostanejo neupoštevani. In potem se še kdo čudi, če se v naši agrarni državi kriza ne končuje! Kako pa se naj neha, če se noče storiti to, kar je za odpravo krize potrebno!

Dosledno in neutrudno ponavljamo leto za leto, da je brez temeljite upravne reforme pri nas vsak napredek nemogoč. Ta reforma pa je izvedljiva le s sodelovanjem gospodarskih krogov, ki edini poznajo vse hibe našega upravnega aparata in ki so stvarno zainteresirani na tem, da se te hibe odpravijo. Na Češkoslovaškem, kjer so te hibe v primeri z našimi kar malenkostne, se pripravljajo, da jih odpravijo s pomočjo gospodarskih krogov, pri nas pa se resnično sodelovanje teh krogov odklanja. A kako naj pridemo potem do zboljšanja?

Jugoslavija ni več mala predvojna Srbija, ko se je dalo še s patriarhalnimi metodami priti naprej. Jugoslavija je velika država, ki danes ne more pogrešati modernih upravnih metod in načel. Zato pa mora kreniti naša uprava na novo pot, zato se morajo dosedanje metode nehati, zato morajo tudi pri nas dobiti veljavo načela, ki jih je proglasil dr. Hodža kot osnovo politike svoje vlade!

Privilegiji nabavljalnih združenj in konzumov

Dopis podeželskega trgovca

Mnogo piše »Trgovski list« o škodljivih posledicah privilegijev nabavljalnih združenj in konzumov in hvaležni smo mu za njegov odločen nastop za naše pravice. Toda še premalo piše o tej največji nesreči podeželskega trgovca in v vsaki številki bi moral biti članek o silni škodi, ki jo trpi podeželski trgovec zaradi nezasišane konkurence nabavljalnih združenj in konzumov.

Položaj podeželskega trgovca je itak že nad vse težaven. Če je zadela kriza trgovca v mestu težko, je zadela podeželskega trgovca kar obupno. Kmetovalec je brez denarja, zaslužek delavcev je vedno manjši, davki pa rastejo z vsakim letom. Vse leto mora dati podeželski trgovec blago na upanje, ko pa pride jesen in ko bi moral dobiti od kmeta plačano svoje blago, pa tega denarja ni. A treba je plačati račune dobaviteljem, treba je plačati davke, treba je imeti denar za rodbino, a svojih terjatev trgovec ne dobi plačanih. Tudi po zadnji uredbi o zaščiti kmeta niso izvzete blagovne terjatve trgovcev in obrtnikov iz zaščite. V prejšnjih boljših časih si je trgovec z največjim varčevanjem še nekaj prihranil in sedaj bi si skušal s tem denarjem pomagati. A tudi ta edina pomoč mu je zaprta, ker mu hranilnice ne izplačajo njegovih vlog. Če pa ni druge rešitve, kakor da mora vnovčiti svojo hranilno knjižico, potem izgubi polovico in tudi več svojega denarja. Takšen je torej položaj: Komur je trgovec dolžan, temu mora vse plačati v času in do pičice, kdor pa je dolžan trgovcu, temu ni treba plačati dolga. Obup mora prijati trgovca v takšnem položaju. In kakšna pravica je to, da dobi trgovec v hranilnici za svoje vloge le 2 odstotka obresti, če pa je kaj dolžan hranilnici, pa mora plačevati po 10 in tudi več odstotkov obresti, a dolga ne more plačati niti s knjižico iste hranilnice!

Celo knjižo pa bi mogli napisati tudi o davčnih težavah trgovca. Kadar pride na davkarijo, carino ali v kak drug urad, vedno izve nove predpise. Kaj mislijo go-

spodje v mestih, da trgovec res nima drugega dela, ko da noč in dan študira vedno nove predpise?

Same težave na vseh koncih in krajih, vrhu vsega pa še konkurenca združenj in konzumov. Po listih čitamo vedno, kako silno koristne so zadrugi in kako nesebično in požrtvovalno delajo za svoje člane in da bi morale zato imeti vedno večje ugodnosti. Toda vprašati moram, v čem pa se razlikujejo konzumi po naših trgih in vseh od navadnih trgovin? Prva skrb vsakega konzuma je, da se že na zunaj vidi, da je čisto tak ko trgovina. Na enak način je opremljena njegova prodajalnica, iste stvari prodaja, iste reklamne table razobeša in na isti način vabi kupce ko vsaka druga trgovina. Če dela samo za člane, ali potem sploh potrebuje posebno reklamo? Saj bi morali vsi člani vedeti, kje je njihov konzum in vse stroške za reklamo bi si mogel konzum prihraniti. A nekatere nabavljalne zadrugi izdajajo celo posebne časopise, da privabijo čim več kupcev. Rad bi tudi poznal le en konzum, ki odkloni kupca, ker ni njegov član. Vsak, kdor pride v konzum, je dobrodošel in nihče ne vpraša kupca po članski legitimaciji.

Konzumi se hvalijo, kako da koristijo svojim članom, v resnici pa jih samo zavajajo k nepotrebnim nakupom. Saj ni treba v konzumu plačati dolga takoj v gotovini, ob izplačilu mezde se delavec odtegne, kar je dolžan konzumu, ker ta nima nobene izgube. Potem pa se seveda dogodi, da je delavec tudi na dan izplačila mezde suh ko poper in brez vsakega denarja. Potem seveda mora zopet kupovati v konzumu, da se svoje odvisnosti od konzuma nikdar več ne reši. Ali prodaja konzum dobro ali slabo blago, ali prodaja poceni ali ne, delavec mora kupovati pri konzumu. Kolikokrat smo že doživeli, da so se hoteli delavci rešiti te odvisnosti od konzuma, pa zaman, ker imajo konzumi takšne privilegije, da je delavec večno od-

visen od njih. Pocenji se kupuje blago le proti gotovini, a delavec te dobrote ni nikdar deležen, ker je vedno brez gotovine in mora kupovati na kredit v konzumu. Takšna je ta velika »dobrota« konzumov v resnici.

Zaradi delavčeve odvisnosti od konzuma mora konzum uspevati, pa naj prodaja dobro ali slabo blago, poceni ali pa drago. Da pa posluje še laže, mu ni treba skrbeti ne za davke, ne za druge izdatke, ki jih ima trgovec. Njemu teče vse kar samo, dočim pa se naj trgovec ubija, kje da spravi skupaj denar za davke, doklade in še za razne podpore društvom in raznim dobrodelnim ustanovam.

Vprašam: ali plačujemo mi trgovci davke zato, da so oni, ki nam ubijajo trgovino, brez davkov? Ali nam ne daje obrtni list tudi pravico, da smo zaščiteni pred nečedno konkurenco? Zakaj pa prav za prav plačujemo davke?

Menda res ne bo nobenega drugega izhoda, kakor da vsak trgovec ustanovi s svojimi odjemalci zadrugo, da se reši s tem davčne dolžnosti. Kar dajemo sedaj za davke, to bomo v prihodnje dajali odjemalcem. Kako pa bo potem z državno blagajno, o tem pa naj pomislijo oni, ki so gluhi za vse pritožbe trgovcev proti privilegijem nabavljajnih zadrug in konzumov in ki trpe, da zaradi njih propada trgovina.

Fr. Zelenik:

Z veseljem pri delu

Učili so nas in tudi sicer slišimo večkrat trditev, da je delo blagoslov. Reči pa smemo, da tiči za takim hvaljenjem dela večkrat precej hinavščine, saj imajo mnogi pri tem pred očmi staro smešnico, da je delo lepo — če se gleda, kako drugi delajo. Beseda delo obsega zelo veliko polje. Velika je razlika med delom in delom. Delo je lahko zanimivo in prijetno, lahko je pa tudi le robota ali po jugoslovansko »kuluk«. To je tisto delo, katero narekuje neizprosni »moraš«, delo, katero se izvršuje brez zanimanja in brez veselja. Delo, katero se ne izvršuje s srcem in veseljem, je naporno, težavno, pa naj je duševno ali telesno.

Današnje čase je jako težko, da bi si vsak izbral tisto delo, tisti poklic, do katerega ima veselje in sposobnost. Prenapolnjeni so razni poklici, družinske in druge okoliščine silijo mladino in ljudi v poklice, za katere niso poklicani. Mnogi morajo v delo in zaposliti, za katero nimajo veselja in izobrazbe. Tudi taki se morajo posvetiti delu in zaposlitvi z vso dušo in vnemo, sicer vse živlejše ne bodo imeli uspeha in napredka.

So mnogi ali so bili mnogi, kateri so označevali stare čase za zlato čase. Toda krivico delajo ali so delali s takim hvaljenjem starih časov, kajti časi niso bili nikdar dobri in zlati, vselej in vsikdar se je trebalo boriti. Pač, pred vojno se je nudila marljivemu večja možnost osamosvojitve. Zadosťovala je razmeroma majhna glavica za osamosvojitve. Danes je potrebna znatno večja glavica. Povrh so vse vrste najrazličnejših panog trgovine prenapolnjene, da število samostojnih trgovcev naglo pada. Trgovske vrste so se prenapolnile v ugodnih povojnih letih, ko je vladala velika živahnost v gospodarskem delovanju. Ta živahnost, »konjunktura«, je gospodovala le malo časa, danes zavzema njeno mesto v gospodarskem življenju mrtvačnost in vse kaže, da se bodo trgovske vrste še nadalje redčile. Danes se more le malokateri osamosvojiti, večina mora ostati na odvisnih mestih.

Nikdar ne bomo mogli izpremeniti človeške narave, vedno bo ostala ista, da vsak delo najboljše tedaj, kadar ima od dela neposredno korist. Ako skuša delodajalec kupiti delovno moč poceni, bo delojemalec skušal kolikor mogoče malo oddati svoje delovne moči. Povejmo odkrito: če delodajalec slabo plača, tedaj delojemalec tudi slabo dela. Oboje je škodljivo za obe strani. Takšen delodajalec ne bo nikdar imel dobrih nastavljenecv, oziroma si jih ne bo ohranil. Še slabše je za nastavljenca, če za slabo plačo slabo dela. Ne samo, da ogroža svojo službo, izgublja polagoma veselje do svojega poklica in tvega svojo bodočnost, ker se bo nehote in nepričakovano prej ali slej iztiril. Bolje je za nastavljenca, če nudi in porablja vse svoje zmožnosti. Slabo bi pa gospodaril s svojimi silami, če bi obvisel v službi, v kateri se njegove sposobnosti in storilnosti ne priznavajo s primerno odškodnino.

So okoliščine, katere nastavljenca otežkočajo ali zmanjšujejo veselje do dela brez ozira na plačo. Današnja delitev dela je sovraženica veselja in zanimanja do dela. V velikem podjetju dela nastavljenec eno delo dan za dnevom, se v tem delu izvežba odlično, izgubi pa vsak pregled dela celote. Posamezni nastavljenec velikega podjetja izgublja možnost samostojnega uveljavljanja, tvori le neznaten in lahko nadomestljiv del celote. Tega razvoja pa ne moremo pobijati ali ovirati. V tem razvoju izrablja zaposlitev le čas uslužbenca, ne pa tudi vse njegove sposobnosti. Zato pa mora nastavljenec izpopolnjevati svoje znanje izven službe. Trgovski poklic mu mora biti znanost.

Red in povezanost morata vladati povsod, povsod mora biti vrhovno vodstvo, toda v okviru obrata lahko vsak posamezni izkušen in izvežban nastavljenec deluje do določene meje samostojno v svojem delokrogu. To je izvedljivo tudi pri največjem redu. Taka samostojnost podžiga nastavljenca, da dela z vso vnemo in z vso dušo. Nič ni slabšega, nič bolj ne ubija delavoljnosti kot malovažni, malenkostni predpisi in zahteve, s katerimi se omejuje svoboda nastavljenca. Taki predpisi in zahteve nimajo nikakega smisla in ne donšajo nikake koristi, pač pa povzročajo razburjenje in zagrenjenost, porajajo odtujenost med nastavljenca in vodstvom.

Vsak res uvideven in sposoben trgovec in delodajalec bo skušal na vse načine večjati in vzdrževati veselje nastavljenecv do dela. K temu ga sili ne le dolžna obzirnost do sodelavcev, temveč tudi njegova lastna korist, lasten žep. Nastavljenec, kateri dela z veseljem in se čuti zadovoljnega na svojem službenem mestu, se zanima za koristi in za procvit trgovine, ko da bi bila njegova lastnina. Vsakemu nastavljenecu se naj dovoli tudi neka samostojnost v njegovem delokrogu. Ljudje niso stroji. Kdor smatra svoje nastavljenca za brezdušne stroje, ta zapravlja in uničuje dragocene moči. Dobi se veliko nastavljenecv, kateri naredo le to, kar se jim naroči, pa prav nič več. Od takih nastavljenecv trgovina nima posebne koristi.

Dober trgovec hoče imeti ne nastavljenecv, temveč sodelavcev.

Tisti je pravi trgovec, pravi gospodar ali šef, ki si pridobi in vzgoji sodelavce, ki gledajo na trgovino in njene koristi z enakim očesom in z enakim zanimanjem kakor gospodar sam.

Zakon o zaščiti industrijske lastnine se bo izpremenil

Uprava za zaščito industrijske svojine je izdelala po nalogu trgovskega ministra dr. Vrbanića nov zakonski načrt o zaščiti industrijske lastnine, ki je tudi v skladu z izpremembami, ki so bile sklenjene na nekaterih mednarodnih konferencah glede industrijske lastnine in zaščite žigov. Novi zakon pa je potreben tudi zaradi naših lastnih izkušenj. Med drugim se po novem načrtu predlaga, da bodo zaščitene tudi iznajdbe, ki se tičejo monopolskih predmetov. Vsak industrijski predmet se bo mogel zaščititi, če ima le en karakterističen znak. Za olajšanje prijav vzorcev se bodo uvedli skupni vzorci, s katerimi bo mogoče prijavit po znanih pristojbini tudi do 50 vzorcev. Načrt predvideva tudi službo patentnih inženirjev in advokatov, ki morejo zastopati stranke, če so napravili predpisani izpit.

Pri tej priliki se opozarjajo interesi, ki hočejo v svrhu industrijske zaštite prijavit svoje iznajdbe in vzorce, modele in žige, da dobe pri upravi za zaščito industrijske svojine v Beogradu, ministertvo industrije in trgovine podrobna natiskana navodila, ki so obvezna za vsakega prijavitelja. Prošnje za prijavo treba kolkovati s kolkom 120 Din. Letna patentna taksa znaša za prvo leto 100, za drugo 120, za tretje 140, za četrto 180, za peto 240, za šesto 320, za sedmo 400, za osmo 480, za deveto 560, za deseto 720, za enajsto 880, za dvanajsto 1040, za trinajsto 1200, za štirinajsto 1360 in za petnajsto 1.520 Din. Te takse veljajo za iznajdbe, dočim pa znaša letna taksa za žige, vzorce in modele 50 Din letno. Za zaščito vzorcev in modelov se more zaprositi za največ 10 let, za žige pa za neomejeno dobo.

Proračun Zbornice za TOI odobren

»Službeni list« z dne 11. decembra objavila razglas kr. banske uprave Dravske banovine, da je ban odobril proračun zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za poslovno leto 1936. s preliminarnimi dohodki Din 3.316.000— ter izdatki v znesku Din 3.293.372—, torej z Din 22.628 proračunskimi blagajniškimi rezervami. Nadalje je ban odobril, da se v kritje zborničnih potrebščin odmerja in pobira 8% doklada od osnovnega davka na dohodek od podjetij, obratov in poklicev, kakor tudi od osnovnega davka na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov in od minimalnega davka 2%, ki ga morajo po čl. 86. odstavku 2. zakona o neposrednih davkih plačevati podjetja, zavezana javnemu polaganju računov. Predpisane doklade za Zbornico za TOI so zbornični volilni upravičenci zavezani plačevati v istih rokih, kakor davke, ki so podstava za predpis.

Nov dvig cen

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indeksne številke cen na debelo za mesec november. Kakor je razvidno iz naslednje tabele, so se cene zopet dvignile:

	nov. 1934	okt. 1935	nov. 1935
rastlinski proizvodi	59.1	81.6	82.5
živalski proizvodi	55.6	56.2	58.9
mineralni proizvodi	78.6	81.1	81.1
industrijski proizvodi	65.3	68.8	69.4
totalni indeks	62.7	70.0	71.2
uvozni predmeti	67.7	71.0	72.5
izvojni predmeti	60.5	70.0	71.2

Podražila se je pšenica, koruza, rž, suhe češplje in konoplja, pocenil pa ječmen, oves in vino.

Od živalskih proizvodov so se podražila jajca in zaklana perutnina, v manjši meri tudi kože, prašiči in mast. Goveja živina se je pocenila.

Od industrijskih proizvodov so se dvignile cene sladkorju, moki in usnju za podplate, dočim so se otrobi in opeka pocenili.

Indeks cen je s sedanjim dvigom dosegel stanje v l. 1931. Kljub temu pa ni mogoče govoriti o izboljšanju gospodarskega stanja.

Iz naših organizacij

Združenje trgovcev za okraj Maribor (levo in desni breg) opozarja svoje člane na sklepe občnih zborov iz let 1932, 1933, 1934 in 1935, da se običajna delitev kalendarjev ob novem letu absolutno odpravi. Po teh sklepih se mora brezpogojno ravnati vsak član združenja. Proti kršiteljem teh sklepov bo združenje postopalo disciplinarno.

Zakaj so potrebne minimalne mezde

Kakor poroča »Politika«, si povečuje nek ti tvorničar iz Niša svoj dobiček na naslednji originalni način: Delavka, ki dela v njegovi tvornici, mora delati prvi teden sploh zastoj. Po prvem tednu pa dobiva 8 Din na dan, pa če dela tudi 10 ur. Na ta način seveda delovne sile ne veljajo tvorničarja dosti in s takšnimi mezdami z lahkom konkurira z drugimi podjetji. Z zakonom o minimalnih mezdah bi bilo treba takšni umazani konkurenci napraviti konec.

Pa še iz drugega razloga! Kaj bi bilo, če bi vsi tvorničarji tako sramotno plačevali svoje delavce! Ze sedaj obupno slaba kupna moč delavstva bi padla pod ničlo. Komu pa naj bi potem tvornica prodajala blago! Zato pa naj bo že izdan zakon o minimalnih mezdah, da se napravi takšnemu gospodarsko škodljivemu odiranju konec, če so socialni razlogi preslabotni, da bi dosegli tak zakon.

Občni zbori

Splošna maloželezniška družba d. d. v Ljubljani ima redni občni zbor dne 20. decembra ob 18.30 v posvetovalnici na mestnem magistratu. Na dnevnem redu je predlog o povišanju delniške glavnice in o izpremembi pravil. Delnice je treba založiti 2 dni pred občnim zborom pri mestni blagajni.

Portland cementne tovarne, d. d., Dovje, v likvidaciji imajo izredni občni zbor dne 21. decembra ob 11 v pisarniških prostorih Javnih skladišč v Ljubljani. Na dnevnem redu je predvsem sklepanje o izvršeni likvidaciji.

Politične vesti

Českoslovaški min. predsednik dr. Hođa je podal demisijo svoje vlade, ker nikakor ni bilo mogoče doseči, da bi stranke vladne koalicije strajno glasovale za dr. Beneša kot bodočega predsednika republike. Predsednik Masaryk pa demisije vlade ni sprejel.

Pristaši generala Kondilisa so sklenili, da se ne bodo več udeleževali sej parlamenta v protest proti izdani amnestiji.

Na zelo burni seji angleške vlade so bili odklonjeni kompromisni predlogi, ki sta jih izdelala Laval in Hoare. Anglija more pristati le na tako rešitev, ki je sprejemljiva tudi za Zvezo narodov in Etiopijo. Angleški strokovnjak za afriška vprašanja Peterson je odptoval v Zenevo z novimi instrukcijami angleške vlade.

Etiopska vlada je odločno odklonila Laval-Hoareove kompromisne predloge.

Boj za Laval-Hoareov kompromisni predlog še ni končan, ker se vsa angleška javnost upira temu predlogu, ki dejansko ne pomeni nič drugega, kakor da bi bila Italija za svoj napad še nagrajena. Zlasti anglikanska cerkev in laburisti ostro nastopajo proti temu predlogu in so tudi dosegli, da je bil že znatno popravljen v korist napadene Etiopije. Laval pa se še naprej trudi, da bi priboril Italiji takšno pozicijo, da bi mogla brez blamaže končati vojno v Etiopiji.

Anglija pravi, da prepušča odločitev o tem kompromisnem predlogu Zenevi, kar pomeni odnehanje, ker more Zeneva varovati interese napadene članice le z aktivno pomočjo Anglije.

Med tem, ko se med Parizom, Londonom in Rimom vodijo vse prej ko vzpodbudna pogajanja, kako ustreči Mussolinijevemu imperializmu, pa se nadaljujejo boji v Afriki. Po zadnjih vesteh so dosegli Etiopci nove uspehe. Ras Sejum je ujel telesno gardo izdajnika Gukše. Zaradi neprestanih nočnih napadov Etiopcev izmučena italijanska vojska se je začela pri Makale umikati. Oprema etiopske vojske postaja vedno boljša, da je vedno bolj problematično, kako bi Italijani vzeli to, kar bi jim dala Zeneva.

Odbor osemnajstotice je sklican za 18. december in ne bo njegovo zasedanje več odloženo. Skoraj gotovo je, da bo odbor sklenil prepoved izvoza petroleja v Italijo in njene kolonije. Nekateri listi pišejo, da bo v tem primeru Italija odklonila diplo-matske stike z vsemi državami, ki izvajajo proti njej petrolejske sankcije.

Papež ni hotel sprejeti deputacije italijanskih mater, vdov in sirot v svetovni vojni padlih italijanskih vojakov, ker da prihajajo v njemu s političnim ciljem. Deputacija je namreč prišla v Rim, da manifestira za italijansko afriško politiko.

Italijani se opravičujejo zaradi bombardiranja na mesto Desie, da se je iz mesta streljalo na italijanska letala s protiletalskimi topovi in strojnimi ter da je bilo mesto utrjeno. Italijanski vojski baje tudi ni bilo sporočeno, da se nahaja v mestu bolnišnica Rdečega križa in samo to je vzrok, če so letala bombardirala bolnišnico.

Maršal Badoglio je začel sistematično razoroževati vse etiopsko prebivalstvo v zasedenem ozemlju. V drugi polovici decembra pa namerava začeti z veliko ofenzivo, da tudi vojaško utemelji italijanske zahteve glede Etiopije. Na drugi strani pa se tudi Etiopci marljivo pripravljajo za odločilne boje.

Svedski general Virkin je po svojem povratku iz Etiopije dejal novinarjem, da bodo mogli Etiopci zadržati nadaljnje prodiranje Italijanov. Niti besedice ni res, kar se govori o neslogi med Etiopci. Vplivni plemenski poglavarji so popolnoma vdani cesarju. Položaj Etiopcev bi postal težaven, če bi Italijani prodrli do železnice. Etiopska vojska je popolnoma dorasla italijanski vojski in tudi njena prehrana je urejena.

Avstrijski kancelar bo predaval dne 16. t. m. v Pragi ter imel pri tej priliki tudi važne politične razgovore s českoslovaškimi državniki. Očividno smatra avstrijska vlada, da je Italija zaradi afriške vojne tako oslajena, da je dobro, če za neodvisnost Avstrije jamčijo tudi druge države in ne samo Italija.

V Kairi je prišlo ponovno do težkih demonstracij dijakov proti Angliji. Policija je mogla šele s pomočjo vojaštva vpostavitvi red. Več dijakov in policistov je bilo ranjenih.

V francoskem parlamentu se je ustanovil stalni odbor za proučevanje industrijske mobilizacije dežele.

Denarstvo

Za naše hranilnice

V soboto in nedeljo (dne 7. in 8. I. m.) je zborovala na Sužaku glavna skupščina Zveze mest kr. Jugoslavije. Ob tej priliki je imel tudi Savez štedionica Kraljevine Jugoslavije svojo glavno sejo. Slovenske hranilnice sta zastopala pisarniški vodja Mestne hranilnice ljubljanske Ivan Hiter in ravnatelj Mestne hranilnice v Mariboru Drag. Koemut. Odbor je sprejel naslednjo resolucijo:

1. Savez prosi ponovno kralj. vlado, da čimprej sprejme zakon o samoupravnih hranilnicah, čigar načrt je izdelan obenem s pripombami vseh zainteresiranih faktorjev.

2. Savez prosi tudi ob tej priliki, da se samoupravne hranilnice izenačijo z državnimi denarnimi zavodi in zadrugami.

3. Ker je pravica sprejemanja in upravljanja pupilnega denarja najbistvenejši znak samoupravnih hranilnic na vsem svetu, prosi Savez, da se našim samoupravnim hranilnicam, ki so tudi preje uživale to pravico, vrne ta pravica z zakonom.

4. Zavedajoč se, da je zanašanje strankarskih vplivov v poslovanje samoupravnih hranilnic imelo slabe posledice, prosi Savez kot najbolj poklicani predstavitelj samoupravnih hranilnic nadzorne in pristojne organe, da zaščitijo hranilnice pred temi vplivi.

Zveza mest je ob tej priliki na podlagi referata dr. Račiča sprejela tudi to resolucijo:

I. Samoupravne hranilnice naj se ustanovijo povsod v naši državi, zlasti pa v vsakem našem mestu.

II. Sprejme naj se osnovni zakon o hranilnicah, ki ga je minister za trgovino in industrijo ponovno obljubljal Narodni skupščini. V tem zakonu naj se po vzgladu drugih dežel

a) samoupravne hranilnice kot splošnokoristne in dobredelne ustanove popolnoma izenačijo glede vseh svojih pravic z onimi državnimi denarnimi zavodi, ki zbirajo prihranke, zlasti s Poštno hranilnico in Državno hipotekarno banko,

b) hranilnicam naj se vrne pravica za sprejemanje pupilnega denarja.

Ta resolucija je velike važnosti, ker izvira od organizacije, ki zastopa interese vseh naših mest, ki so najbolj interesirana na uspešnem delovanju hranilnic.

Odlog plačil je dovoljen:

(v oklepaju datum, od kdaj velja odlog, in obrestna mera za stare vloge).

Hranilnici in posojilnici v Brusnicah za 6 let (22. junij 1934, 2%/o),

Hranilnici in posojilnici v Komendi za 6 let (8. aprila 1935, 2%/o),

Hranilnici in posojilnici v Laporju za 6 let (24. avgusta 1935, 2%/o),

Hranilnici in posojilnici v Loškem potoku za 6 let (30. aprila 1934, 2%/o),

Hranilnici in posojilnici na Selih pri Šumbergu za 6 let (5. marca 1934, 2%/o),

Hranilnici in posojilnici v Sorici za 6 let (30. maja 1934, 2 in pol odstotka),

Kmečki hranilnici in posojilnici v Sv. Boltenku v Slov. goricah za 5 let (19. junija 1934, 2%/o).

*

Uprava Mestne hranilnice v Mariboru je znižala obrestno mero za nevezane vloge na 3%/o, za vezane in stare vloge pa plačuje še nadalje po 4%/o, odnosno 5%/o.

Osječki mestni hranilnici je bil dovoljen odlog plačil za 6 let, za stare vloge pa znižana njena obrestna mera na 3%/o.

Zaradi velikih nakupov surovin za avstrijsko industrijo se je zmanjšala devizna podloga Avstrijske narodne banke za 3 na 126,2 milijona šilingov, obveze na pokaz pa so narasle za 38,4 na 354,4 milijona, dočim se je obrok bankovcev zmanjšal za 41 milijonov šilingov.

Odotk zlata iz Franeoske banke je po njenem izkazu z dne 3. decembra ustavljen. Še prejšnji teden je znašal odtok zlata 2 in pol milijardi frankov.

Ameriška zlata podloga je v preteklem tednu prvič v zgodovini preokročila vsoto 10 milijard dolarjev. 45%/o vse svetovne zlate rezerve je v rokah USA.

V Varšavi bo v kratkem začela obratovati Poljsko-palestinska banka, ki bo zlasti financirala židovsko emigriranje v Palestino ter poljsko-palestinsko trgovino.

Hranilne vloge v poljskih zadrugah so narasle v novembru za 700.000 zlotov ter dosegle 242,6 milijonov zlotov. Vloge v tekočem računu pa so se povečale za en milijon zlotov.

Zmotno mnenje davčne oblasti

Kdo plačuje posebni davčni dodatek na skupni kosmati promet

Z letošnjimi dvanajstlinami je bil tudi uveden posebni davčni dodatek na skupni kosmati promet, in sicer s § 21. tega zakona. Po točki II. se plačuje ta davek, če presega skupni kosmati promet 1.000.000 Din, in sicer se plačuje od prvega milijona prometa 0-3%/o, od 2 milijonov 0-4%/o in tako dalje, za promet nad 50 milijonov Din pa 1%/o. Novi davek pa velja tudi za nazaj, in sicer od 1. avgusta dalje. To je njegova prva napaka, druga njegova napaka pa je v njegovi progresivnosti, ker je vendar znano, da je dobiček tem manjši, čim večji je promet.

Temu novemu davčnemu dodatku so zavezana:

1. industrijska podjetja, ki prodajajo blago neposredno privatnikom po svojih podružnicah, prodajalnicah in komisijarskih založništvih;

2. trgovinska in obrtna podjetja, ki imajo razen glavnega obrata še podružnice ali prodajalnice za prodajo neposredno porabnikom in ki so večjega obsega;

3. vsi veliki magacini, ki prodajajo neposredno porabnikom mnogovrstno blago, ki spadajo po svojem značaju v razne proizvodnje in trgovinske panoge.

Če so naši zakoni dostikrat silno nejasni, pa je treba priznati, da je zakon o posebnem davčnem dodatku izredno jasev in da se moramo zato tem bolj čuditi, če je moglo priti do napačnega tolmačenja tega zakona. Kakor smo se prepričali iz razgrnjenega seznama davčnih zavezancev po tem zakonu, pa ga naša davčna uprava napačno tolmači.

Kaj je smisel zakona? Osnovna misel zakona je, da se posebej obdažijo ona velepodjetja, ki poleg svojega lastnega posla posegajo še v posel podrobnega trgovca.

Tako so po 1. točki zavezana k plačevanju posebnega dodatka ona industrijska podjetja, ki ne proizvajajo le blaga, temveč ga tudi v lastnih prodajalnicah prodajajo direktno konzumentom in običajno sploh ne dajejo v prodajo drugim trgovcem. Nedvomno jasno je, da so tu mišljena podjetja ko Bača, Tivar in podobno.

Po 2. točki pa plačujejo ta dodatek tudi trgovska in obrtna podjetja, ki imajo več podružnic ali prodajalnic. V duhu vsega zakona je razumeti to določbo tako, da so zavezana temu davku ona velepodjetja, ki nabavljajo v tujini blago, n. pr. kolonialno, ter ga potem prodajajo v svojih trgovinah, ki so večinoma tudi na zunaj čisto tipično enako opremljene. Ta velepodjetja prodajajo v svojih prodajalnicah, ki jih imajo navadno v vseh večjih mestih države, čisto določeno blago in samo določene vrste ter večinoma tudi v vseh mestih po enakih cenah. Dostikrat ta podjetja poslujejo v več državah, vendar pa nastopajo v vsaki državi kot posebna delniška družba. V Ljubljani so le filijale

I. del Trgovsko gospodarskega leksikona zaključen

Z dvojnimi 19. in 20. zvezkom, ki je izšel te dni, je zaključen prvi del Trgovsko-gospodarskega leksikona. Z njim so zaključena vsa geselca z začetno črko »K«. Z zaključkom prvega dela je tudi že mogoča objektivna sodba o novem gospodarskem leksikonu, ki nam ga je dala »Umetniška propaganda«. Priznati je treba, da je založnica svojo obljubo izpolnila in da smo Slovenci s Trgovsko-gospodarskim leksikonom v resnici dobili leksikalno delo, ki bo stalo v vsaki poslovni pisarni na častnem mestu, ker bo z njim bistveno olajšano poslovanje po pisarnah. Seveda se bodo v poznejši rabi pokazale tudi nekatere pomanjkljivosti, toda to je pri leksikalnem delu neizogibno, zlasti še, ker živimo v prehodni dobi, ko prihajajo na dan vedno novi problemi. Vendar pa bo rad ugotovil vsak poslovni človek, da je dobil s Trgovsko-gospodarskim leksikonom delo, ki ga je že dolgo težko pogrešal. Zlasti velika prednost novega priročnika pa je v tem, da obravnava vsa vprašanja, ki so važna za našega človeka, da je to naš gospodarski leksikon in da zato nima te napake, ko drugi tuji leksikoni, da bi odgovarjal na vsa mogoča vprašanja, le na tista ne, ki zanimajo predvsem našega človeka.

Novi dvojni zvezek Trgovsko gospodarskega leksikona obravnava geselca od »Konkurenca netojalna« do »kvota«. Posebno skrbno in obširno so obdelana ge-

takšnih družb, sedeži teh družb pa so vedno v Beogradu.

Končno določa 3. točka, da so zavezani temu posebnemu dodatku še veliki magacini ali kakor mi pravimo trgovske veleblagovnice. Tipična lastnost teh veleblagovnic je, da je več popolnoma organiziranih trgovin združenih v enem podjetju. Navadno te veleblagovnice tudi same izdelujejo, odnosno predelujejo blago ali pa ga nabavljajo na način, kakor ga ima v mislih zakon v točki 2. Te veleblagovnice se že na prvi pogled ločijo od drugih, tudi velikih trgovin, ker so običajno to trgovske palače, v katerih je cela vrsta detajlnih trgovin združena v eno samo podjetje.

Jasno je, da prodaja različnega blaga, ki spada tudi v razne proizvodnje in trgovinske panoge, še ni tipičen znak za te veleblagovnice, temveč njih tipična lastnost je v tem, da združujejo več popolnoma organiziranih trgovin v eno celoto. Razlikovati pa je treba tudi veleblagovnice od velerazpošiljalnic, ker teh zakon ne omenja. Če bi pa imel zakonodajalec tudi te v mislih, bi jih tudi navedel, ker pač ni bilo prav nobenega zadržka, da bi to storil.

Mnenje davčne uprave, da je zavezan plačevanju tega davka že vsak grosist, če ima nekoliko več prometa ali če prodaja nekaj več vrst blaga, je torej vseskozi pogrešno, ker ta grosist vodi dejansko le eno trgovino, ne pa več trgovin in opravlja samo trgovski in noben drug posel. Kot grosist pa tudi ne prodaja direktno potrošnikom, temveč drugim manjšim trgovcem. Na tem dejstvu tudi nič ne izpremeni, če ima slučajno lastno prodajalnico, iz katere se je običajno sploh njegova trgovina na debelo razvila. Kajti ta njegova lastna prodajalnica ni nič drugega ko običajna detajlna trgovina, za katero plačuje tudi natančno iste davke ko vsak drugi trgovec.

Pa tudi iz namena novega davčnega dodatka sledi, da je naše pojmovanje zakona pravilno. Vsa ta velepodjetja, ki jih našteva zakon, plačujejo davek le na sedežu centrale, zato tudi niso tako pod nadzorstvom lokalnih davčnih uprav, kakor so vse druge trgovine. Posledica tega je, da plačujejo tudi manj davka. To pa je bil tudi vzrok, da je nastal ta zakon in celo z veljavnostjo za nazaj. Velika večina onih trgovin, ki jih je uvrstila davčna uprava v seznam davčnih zavezancev po novem zakonu, pa plačuje davek po odmeri davčnega odbora in je njih dohodek stalno pod kontrolo lokalne davčne uprave. Bila bi zato velika krivica, če bi ta podjetja morala plačevati za nazaj tudi davek od dohodka, ki je bil itak že obdačen. Na ta podjetja zato tudi zakonodajalec ni mislil in zato je tudi tolmačenje davčne uprave zmotno.

selca konkurz, konosement, konsignacija in konsignacijski posli, karektura, korenski račun, korespondenca, kredit, krivda, kriza gospodarstva, kupna pogodba, kurz itd. Trgovsko blagoznanstvo je tudi v novem zvezku odlično zastopano, seveda pa tudi trgovska geografija.

Ob zaključku prvega dela »Trgovsko gospodarski leksikon« posebno toplo priporočamo. Naroča se pri Umetniški propagandi v Ljubljani.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga sveže pržene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenik!

Zunanja trgovina

Takso za fitopatološki pregled je Češkoslovaška odpravila

Pred dnevi smo poročali, da je Češkoslovaška uvedla posebno takso v višini 800 Kč za fitopatološki pregled pomaranec in drugega južnega sadja, ki se pošilja iz Španije skozi Sužak na Češkoslovaško. S ta takso bi bil dejansko tranzit španskega sadja skozi naša pristanišča onemogočen. Na intervencijo našega trgovskega ministri dr. Vrbančiča pa je sedaj češkoslovaška vlada to takso odpravila, kar jemljemo s priznanjem na znanje.

Naš izvoz suhih češpelj in pekmeza

Dosedaj smo izvozili okoli 800 vagonov suhih češpelj, dočim jih je še kakšnih 200 vagonov doma, ki se bodo najbrže porabile za domače potrebe. V primeri z lani je bil letošnji pridelek za 1000 vagonov manjši. Cena pa je letos boljša. Dočim so se lani suhe češpelje prodajale povprečno po 4 Din, se prodajajo letos po 5 do 5-80 Din. Največ smo izvozili v Češkoslovaško, namreč 350 vagonov, v Nemčijo okoli 200, v Poljsko 150, v Italijo 40 vagonov in ostaneček v druge države. Kvaliteta naših češpelj je bila letos zelo dobra. Proizvodnja pekmeza je dala letos okoli 180 vagonov. V začetku se je pekmez prodajal po 540 Din, pozneje pa je cena padla, ker se je računalo, da bo proizvodnja zelo velika. Dosedaj smo izvozili 140 vagonov, in sicer po 65 v Avstrijo in Nemčijo, 10 vagonov pa v druge države. Ker je letošnji pekmez zelo dobre kvalitete, je upati, da bo mogoče preostali pekmez prodati po mnogo boljšji ceni.

Stanje svetovne trgovine se je zboljšalo

Berlinski zavod za proučevanje konjunkturo je objavil svoje poročilo o stanju svetovne trgovine v 3. četrtletju 1935. Po temi poročilu se je obseg svetovne trgovine v primeri z 1. 1932. zboljšal za 23 1/2%. Se vedno pa zaostaja svetovna trgovina za stanjem v letu 1929. za 48 odstotkov. Vendar pa o stagnaciji svetovne trgovine ni mogoče govoriti.

Zunanja trgovina evropskih industrijskih držav se v prvi polovici leta ni skoraj nič zvišala. Narasla je sicer v Vel. Britaniji, Skandinaviji, Avstriji in Češkoslovaški, zato pa je nazadovala v državah z zlato valuto, kakor v Franciji, Nizozemski, Švici in do marca meseca tudi v Belgiji. Zelo pa se je povečala zunanja trgovina Italije, toda samo zaradi vojne v Afriki. Ta je tudi povzročila, da se je trgovina evropskih držav v 3. četrtletju zboljšala.

Zunanja trgovina evropskih agrarnih držav ne kaže skoraj nobenega oživljenja z edino izjemo trgovine Danske. V drugih agrarnih državah (Irski, Španiji, Poljski in balkanskih državah), se je v 1. 1933. in 1934. povečal samo uvoz. Trgovinska bilanca teh držav se je zato v teh letih poslabšala. Nasprotno pa se je letos v balkanskih državah povečal izvoz, uvoz pa zmanjšal. Zlasti pa se je povečal izvoz Madjarske zaradi velikega izvoza v Italijo. Trgovinske bilance teh držav so se zato zboljšale.

V čezmorskih agrarnih državah pa je stanje trgovine ugodnejše. Tudi čezmorske industrijske države so povečale svojo zunanjo trgovino.

Svetovna trgovina se polagoma zboljšuje, in to iz več razlogov. V prvi vrsti je treba omeniti rastočo industrijsko konjunkturo držav, ki so v napredku, in oživljenje na svetovnih trgih s surovinami. Zlasti važno je, da se je povečala cena agrarnih proizvodov in morejo zato agrarne države povečati svoj konzum industrijskih izdelkov. Še vedno pa traja depresija v državah z zlato valuto in ta je glavni vzrok, če ne pride do pravega oživljenja v svetovni trgovini.

*

Romunija je po sklenitvi trgovinske pogodbe z Rusijo ukinila vse prepovedi glede trgovanja z Rusijo.

Na dunajskem živinskem trgu morajo komisionarji del svoje takse, ki znaša pri domačih poslih 1-5%/o, pri tujih pa 5%/o, plačati od 1. decembra dalje v novo ustanovljeni fond za prodajo živine. Nova taksa zadene predvsem one kontingente uvozne živine, ki jih določa Avstrija. Zaslужek tujih izvoznikov, odnosno tujih rejcev živine bo zato padel.

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 21. do 30. novembra.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Alič Vladimir, Križpolje; Čorković Petar, Glina; »Fortuna« d. d., Zagreb, Ilirski trg 5.

Zetska banovina: Vuletić-Vukasović dr. Stijepo, advokat, Kotor.

Donavska banovina: Blažek Josip, Novi Sad; Prva senjska fabrika nogavic, Senja; Schwarz Lajčo, Subotica; Stefanović N. Bogdan, lastnik tl. »Dubravka«, Novi Sad.

OTVORJENI KONKURZI:

Primorska banovina: Wollner ud. Djinaka roj. Katalinić, Šibenik.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Bauer M, lastnik Samuel Quitt, Zagreb; Kohn L., samolastnik Milan Korvin, Zagreb, Ilica 42.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA

Savska banovina: Schlossberg Hinko i sinovi, Glina.

Vrbaska banovina: Perenčević Čedomir, Banjaluka.

Vardarska banovina: Čekirarović Milan, Kumanovo.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vsi drugi podatki v tainištvu društva.

Konkurzi in prisilne poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju Ane Kržan, lastnice neprot. tvrdke Kržan Ivan, trgovine z mešanim blagom na Vrhniki. Poravnalni sodnik dr. Leitgeb, poravnalni upravnik odvetnik Marolt. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču na Vrhniki dne 30. decembra ob 9. Rok za oglase do 24. decembra.

Potrjuje se poravnava, ki je bila sklenjena med trgovcem Francetom Oblakom v Smedniku in njegovimi upniki.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 19. decembra ponudbe o dobavi firneža, terpentina, sadre, ton-zemlje itd., cinkeve in železne pločevine, okretnih plošč, 60 kg vazelina za stroje, 50 lopat za premo, 6.000 kg žebeljev za tračnice, raznega električnega materiala, 3.000 kg čistega bencina, 1.000 kg tovotne masti, 4.000 kg strojnega olja in 200 m³ jelovih jamskih gred.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do dne 19. decembra ponudbe o dobavi U-železa in železne pločevine.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do dne 19. decembra ponudbe o dobavi bombaža za čiščenje, kreme za čiščenje kovine in krp za čiščenje, smirka na platnu, angl. kauna, 15 kg voščenih sveč, kavstične sode, 75 kg glicerina in 15 m transmisijskih jermen.

Komanda pomorskega vazduhoplovstva v Divuljah sprejema do 20. decembra ponudbe o dobavi 12 gumenih oblačil za delo v morskem vodi.

Direkcija drž. železnice v Subotici sprejema do dne 20. decembra ponudbe o dobavi 14.000 svetrov.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 18. decembra ponudbe za dobavo kolnega železa, zakovic in osov.

Dne 27. decembra bo pri Dravski radionici v Ljubljani licitacija za dobavo lesa.

Doma in po svetu

Vsi člani dosedanjega banovinskega sveta razen dr. Sajovica v Kočevju, so bili od notranjega ministra razrešeni svoje dolžnosti. Obenem je bil imenovan nov banovinski svet ter so med drugimi imenovani: za Celje župan Mihelčič in trgovec Stermečki, za Kamnik dr. Vidic, za Kranj odvetnik dr. Sabolhy, za Tržič poslovodja usnjarne Majeršič, za Višnjo goro lesni trgovec Franc Štrubelj, za Ljubljano okolico zdravnik dr. Breceelj, za mesto Ljubljano dr. Ravnihar, dr. Adlešič, trgovec Avsenek in inž. Milan Šuklje, za mesto Maribor dr. Leskovar, Peter Rozman in odvetnik dr. Ravnik, za Novo mesto odvetnik Vebler, za Ptuj dr. Visenjak itd.

Pri občinskih nedeljskih volitvah v občini Blatnici v Bosni je od 2 tisoč volilcev volilo le 699 volilcev ter je dobila lista JRZ 476 glasov, lista JNS pa 203 glasove.

Direktor SUZORA Radovan Matjašič, ki velja kot najboljši jugoslovanski zavarovalni strokovnjak, je poslal zagrebški zbornici obširen elaborat o vseh vrstah zavarovanja trgovcev. Zbornica bo ta referat dala natisniti in ga poslala vsem zainteresiranim trgovskim organizacijam.

Banska uprava Dravske banovine je izdala posebna navodila glede zaposlovanja tujih državljanov na njenem področju.

Finančno ministrstvo je odredilo, da ni treba več pri nabavi tujih plačilnih sredstev za potovanje v tujino predložiti potrdila o plačanih davkih, ker se to itak že predloži pri izstavi potnega lista, odnosno viza.

Na dunajski visoki šoli za svetovno trgovino je diplomiral Leo Stupica, sin pokojnega trgovca z železnino Franceta Stupice. Iskreno čestitamo.

Dubrovačka parobrodarska plovdba bo izplačala za l. 1935 akontacije na dividendo v višini 9-5 Din na delnico.

Podgoriško sodišče v Črni gori je izreklo te dni prvo smrtno obsodbo po osvoboje-

nju. Kriminaliteta je še vedno v Črni gori najmanjša v vsej državi.

Tekstilna tvornica Zelenka & Co. v Mariboru je odpovedala vsem delavcem proti 14 dnevniemu roku službo, da bodo delovali baš za božične praznike brez službe.

Božična drevesca je prepovedala italijanska fašistična stranka, ker da je navada božičnih drevesc čisto neitalijanska.

Druginja raste v Italiji. Drva so se podražila od 19 na 32 lir za stol, kava najslabše vrste od 15 na 31 lir za kg, oljčno olje od 4-50 na 7-50 lir. dočim se je cena jaje in sadja podvojila.

Kolera se je pojavila med italijanskimi vojaki v Mogadiseo. Bajje je umrlo 100 italijanskih vojakov. Druga pristanišča pripravljajo že obsežne varnostne ukrepe, da se kolera ne zanese v Evropo.

Francija je začela graditi veliko 35.000 tonsko bojno ladjo ter je o tem obvestila vse države, ki so podpisale washingtonsko pomorsko konvencijo.

Sintoisti na Japonskem so pripravljali državni udar, s katerim bi bilo obnovljeno staro absolutistično cesarstvo, odpravljen parlamentarizem in vsaka zasebna lastnina. Vlada pa je prišla zaroti na sled ter aretirala nad 30 voditeljev in nad 500 pristavev sekte sintoistov.

Zveza angleških trgovskih zbornic se je izjavila proti temu, da bi dala Anglija posojilo sovjetski Rusiji.

V Nemčiji je bilo v novembru 267 konkursov in 67 prisilnih poravnava izven konkurza.

Na grški ladji »Isminic«, ki je imela večje količine bencina za Masavo, je nastala močna eksplozija. Ladja je precej poškodovana.

Uspešen reklamni trik uporablja ameriška Campbell-juhina družba. V časopisih objavlja 22 receptov za juhe, v insektih pa navaja samo 21 receptov. Cela vrsta bralcev javlja nato družbi njeno zmoto. Tvrdka pa je dosegla svoj namen, ker zmota še prav posebno opozarja na njen inerat.

Tatvine večjih draguljev so postale brez smisla, ker so juvelirji uvedli posebne pot-

ne liste za večje dragulje. V Parizu je namreč sindikat juvelirjev ustanovil posebno antropometričen urad za dragulje. Vsak dragulj dobi svoj potni list, ki ima 4 fotografije dragulja z raznih strani in natančen svoj opis. Kopije teh dokumentov pošlje nato urad na vse večje trgovine z dragulji. Tako morejo juvelirji takoj spoznati, če gre za ukraden dragulj.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in mašete. Pere, suši, moga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3.
Telefon št. 22-72.

Nemška konvencija za kolesa podaljšana

Nemška konvencija za kolesa je bila podaljšana do konca septembra 1936. Konvencija določa predvsem enotne cene za kolo običajne izdelave. Določeni so bili tudi enotni plačilni pogoji v prometu med grosisti in kupei. Pri plačilu v 7 dneh se dovoli 5% skonto, pri plačilu v 30 dneh 2% in v 60 dneh 1%. Določeni so bili tudi enotni rabati za večje nakupe in za nakup v času od oktobra do februarja. Končno so bili dogovorjeni tudi enotni garancijski pogoji.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 11. decembra objavlja: Ukaz o splošni amnestiji in pomilostitvi — Uredbe o ustanovitvi občine Begunje na Gorenjskem in izločitvi nekaterih krajev iz občin Stična ter Ivanjkovec — Uredbo o olajšavah pri pobiranju prispevkov v fond za pogozdovanje od posestnikov nedržavnih gozdov — Razne ratifikacije mednarodnih konvencij — Navodila banske uprave Dravske banovine k pravilniku o zaposlovanju tujih državljanov — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 13. decembra. 11.00: Abesinija (g. dr. Reya Oskar). — 12.00: Udovičeva in Laušetova pojeta (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Čas, obvestila. — 13.15: Radijski orkester. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Ženska ura: O kozmetiki (g. dr. A. Ferenčak). — 18.20: Uvertura na ploščah. — 18.40: Žena in delo (g. Pernišek Franc). — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Francoska klavirska literatura. (Predava in na klavirju ilustrira g. prof. L. M. Škerjanc). — 21.00: Lev Nikolajevič Tolstoj (g. dr. Nikola Preobraženski). — 21.20: Dela Čajkovskega (Radijski orkester). — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 22.15: Plošče.

Sobota, dne 14. decembra. 12.00: Plošče. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Čas, objava sporeda. — 13.15: Plošče. — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Pereča zunanje politična vprašanja (gospod dr. Alojzij Kuhar). — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Poglejmo na gorenjsko stran! — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila. — 22.15: Radijski jazz.

Štev. 12272/II.

Nabava

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje na dan 27. decembra 1935 pismeno pogodbo za nabavo 2 merilcev za merenje zračnega pritiska 5 mest pri parnem kotlu. Ostali pogoji pri podpisani

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 10. decembra 1935.

Od 3-5%

se vam obrestujejo prihranki, ki jih naložite pri nas.

Pred zločinci

je zavarovan denar, ki se zaupa nam.

Nad 10.000 vlagateljev

štejemo v svoj krog.

Vabimo vanj vse,

ki hočete vlagati v shranitev in obrestovanje pri zavodu, za katerega jamči z vsem premoženjem in davčno močjo **Dravska banovina.**

Kratkoročna posojila

dajemo pod ugodnimi pogoji

HRANILNICA

DRAVSKE BANOVINE

(prej Kranjska hranilnica) **LJUBLJANA**

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica